

هپاتیت به معنی التهاب کبد است که عمدتاً بوسیله عوامل ویروسی ایجاد میشود. ۵ ویروس اصلی برای ایجاد بیماری هپاتیت وجود دارند که با نامهای A, B, C, D و E شناخته میشوند. به دلیل شیوع بالا و احتمال مرگ بیماران، این ۵ نوع بیشتر مورد توجه هستند. به طور خاص، انواع هپاتیت B و C باعث بیماری به صورت مزمن در میان صدها تا میلیونها انسان میشوند و از عمده ترین دلایل ابتلا به سیروز و سرطان کبدی میباشند.

هپاتیت A و E بیشتر بوسیله ی خوردن آب و غذاهای آلوده به فرد منتقل میشوند. از طرفی بیشترین درصد ابتلا به هپاتیت های B, C و D از طریق فرآورده های خونی است. به طور کلی عمده راه های انتقال این ویروس ها شامل موارد زیر می باشند:

- دریافت خون یا محصولات خونی آلوده
- آلوده بودن وسایل جراحی و یا هر وسیله ای که با خون و مایعات بدن در تماس باشد
- انتقال از مادر مبتلا به نوزاد در زمان تولد
- انتقال از طریق اعضای خانواده به کودک
- تماس جنسی غیر ایمن

نوع حاد هپاتیت عمدتاً علائمی ندارد و یا علائم بسیار محدود هستند و در صورت بروز علائم احتمالاً موارد زیر مشاهده میشود:

۱. زردی (زرد شدن رنگ پوست و چشم ها)
۲. تیره شدن رنگ ادرار
۳. خستگی بسیار زیاد (غیر معمول)
۴. حالت تهوع و استفراغ
۵. درد در ناحیه شکم

انواع هپاتیت و ویروسهای آن

همانطور که گفته شد، دانشمندان ۵ ویروس خاص که بوجود آورنده هپاتیت هستند را شناسایی کرده اند و آنها را با نامهای A تا E مشخص کرده اند، با وجود اینکه تمام آنها باعث ایجاد بیماری در کبد میشوند، ولی هرکدام با دیگری تفاوت های مهمی دارند.

ویروس هپاتیت A

این ویروس که با نام اختصاری HAV شناخته میشود در مدفوع فرد مبتلا وجود دارد و مهمترین راه انتقال آن از طریق خوردن آب و غذای آلوده است. این ویروس از طریق تماس جنسی نیز قابل انتقال میباشد. ابتلا به هپاتیت A در بسیاری از موارد به صورت خفیف تا ملایم است و اکثر بیماران سلامتی کامل خود را باز میابند و نسبت به این نوع ویروس تا انتهای زندگی ایمن باقی خواهند ماند. نوع شدید این عفونت، میتواند به سادگی زندگی فرد را از بین ببرد.

بیشتر افرادی که در مناطق محروم از نظر بهداشتی، و یا مناطقی که سیستم فاضلاب مناسبی ندارند به این نوع هپاتیت مبتلا میشوند. واکسن مناسب و کارآمدی برای پیشگیری وجود دارد که میتوان از آن استفاده کرد.

ویروس هپاتیت B

این ویروس با نام اختصاری HBV شناخته شده و از طریق تماس با فرآورده های خونی آلوده، منی و سایر مایعات بدن گسترش میابد. HBV میتواند از طریق مادر آلوده، به جنین نیز منتقل شود. این انتقال در زمان زایمان رخ میدند. همچنین در دوره ی نوزادی، امکان انتقال از سایر اعضای خانواده که به این بیماری مبتلا هستند به نوزاد وجود دارد.

راه دیگری که بسیار شایع است، از طریق تزریق میباشد. در صورتی که وسایل پزشکی خوب استریل نشده باشند و آلودگی در آنها باقی مانده باشد میتوانند برای فرد بسیار خطرناک باشند. از این رو هپاتیت B نه تنها بیماران، بلکه پزشکان و پرستارانی که با فرآورده های خونی در تماس هستند را تهدید میکند.

خوشبختانه برای پیشگیری از هپاتیت B واکسنهای ایمن و کارآمدی ساخته شده است.

ویروس هپاتیت C

این ویروس با نام اختصاری HCV شناخته میشود و عمده ترین راه انتقال آن از طریق خون و فرآورده های خونی است و میتواند از طریق تزریق با سرنگ آلوده و یا جراحی با وسایلی که به خوبی استریل نشده اند (به خصوص در دندانپزشکی) منتشر شود. گرچه انتقال از طریق تماس جنسی ممکن است ولی شیوع بسیار پایینی دارد. هپاتیت C دارای واکسن نمی باشد.

ویروس هپاتیت D

این ویروس که با نام اختصاری HDV شناخته میشود، تنها در افرادی که به هپاتیت نوع B مبتلا هستند مشاهده میشود. ترکیب این دو نوع هپاتیت میتواند بیماری بسیار جدی و خطرناکی ایجاد کند که درمان آن بسیار دشوار خواهد بود. خوشبختانه با پیشگیری از ابتلا به هپاتیت B بوسیله ی واکسیناسیون، میتوان از ابتلا به هپاتیت D نیز پیشگیری کرد.

ویروس هپاتیت E

HEV همانند هپاتیت نوع A از طریق آب و مواد غذایی آلوده منتقل میشود. هپاتیت E عمده ترین نوع هپاتیت در کشورهای توسعه یافته است و هر روز نیز به گسترش آن اضافه میشود. برای ویروس هپاتیت E واکسن طراحی و ساخته شده است ولی به طور عمومی منتشر نشده و در اختیار عموم قرار نگرفته است.

منابع:

- سازمان بهداشت جهانی (WHO)
- مرکز کنترل و پیشگیری بیماریها ایالات متحده (CDC)